

Bijlage 4: Toelichting bij doelstellingen energieprogramma Gennep 2025-2028

1. In 2030 bereiken we met energiebesparing 20% CO2-reductie ten opzichte van 2024.

Landelijk beleid

Wat we niet verbruiken hoeven we ook niet op te wekken, te importeren of te transporteren. Door onze energievraag te verminderen, verkleinen we de impact van de energietransitie: het ruimtebeslag, de netverzwaring, het grondstoffengebruik etc. In het kader van het Nationaal Programma Energiebesparing ontwikkelt het Rijk regulerings- en stimuleringsmaatregelen, in de vorm van verplichtingen (informatie- en energiebesparingsplicht, label C-verplichting kantoren, label D-verplichting huurwoningen in 2030), subsidies (ISDE, DuMaVa) financieringsinstrumenten (Warmtefondsen) en rijksbrede programma's (Nationaal Isolatieprogramma).

Regionale ambitie

In de RES Noord- en Midden-Limburg hebben we de ambitie '25% energiebesparing in 2030' vastgelegd. Onder energiebesparing valt ook kleinschalige opwek – het streven dat in 2030 op 70% van de geschikte daken gemiddeld tien panelen zijn geplaatst. Omdat in Gennep slechts zeer beperkt ruimte is voor grootschalige opwek, nemen wij kleinschalige opwek mee in onze ambitie om een deel van het Gennepse energiegebruik in eigen gemeente op te wekken (minstens 10% van het totale energieverbruik in 2030).

Gemeentelijke sturing

Als gemeente beschikken we ook over verschillende sturingsmogelijkheden om energiebesparing te realiseren. Als gemeente stimuleren en informeren we inwoners en ondernemers, maar ook hebben we een handhavende rol: via de RUD herinneren we ondernemers aan hun wettelijke verplichtingen. We hebben de afgelopen jaren meerdere regelingen uitgevoerd om het energieverbruik van huishoudens omlaag te brengen. De komende jaren zal vooral het isoleren van koopwoningen bijdragen aan de ambitie het energiegebruik in Gennep te verlagen.

2. In 2030 hebben alle woningen in Gennep een energielabel D of hoger.

Investerings in woningisolatie verdienen zich doorgaans terug in energiebesparing. Toch zijn veel woningen in de gemeente Gennep (en daarbuiten) nog slecht geïsoleerd. Bewoners noemen verschillende redenen waarom ze geen maatregelen treffen: ze kunnen de investering niet opbrengen, weten niet waar ze moeten beginnen, twijfelen aan de kwaliteit van de vele verschillende informatiebronnen, of een combinatie van deze factoren. Bewoners van slecht geïsoleerde woningen hebben veel hogere maandlasten dan bewoners van nieuwe, goed geïsoleerde woningen en/of voldoende vermogen om te investeren in verduurzaming. Hierdoor groeit de inkomenskloof.

Isolatieaanpak

Vanuit het rijksprogramma Nationaal Isolatie Programma hebben wij middelen ontvangen om slecht geïsoleerde woningen in de gemeente te verduurzamen: de *lokale aanpak isolatie (LAI)*. Het doel is tweeledig: energiebesparing en armoedebestrijding. Bij de uitvoering van de LAI bieden we inwoners met minder bestedingsruimte dan ook meer ondersteuning. Bij de uitvoering van de LAI trekken we zoveel mogelijk samen op met andere gemeenten in Noord- en Midden-Limburg.

Monumentale panden

Monumentale panden zijn vaak slecht geïsoleerd. Het energiezuinig maken van deze panden vergt specifieke expertise (er geldt een vergunningplicht voor het doen van aanpassingen) en de kosten zijn vaak hoog. Monumenten zijn ook vrijgesteld van de verplichting van een energielabel bij verkoop of -huur. Als gemeente willen wij ook bewoners van monumentale panden ondersteuning bieden. Omdat de methodiek voor het vaststellen van energielabels echter niet toepasbaar is op monumenten hebben we deze gebouwen uitgezonderd van de ambitie. Wel onderzoeken we de mogelijkheden om

3. In 2030 wekken we 10% van onze energievraag duurzaam op

Met motie 423500 van 25 januari 2021 heeft de gemeenteraad van Gennep uitgesproken niet mee te willen werken aan grondgebonden grootschalige opwek van hernieuwbare energie. Project OER A73-A77, dat de plaatsing van zonnepanelen in de bermen van de A77 beoogt, is een uitzondering op deze motie. De zonnepanelen die op dit moment reeds zijn geïnstalleerd op daken en het zonnepark in Heijen voorzien opgeteld in ongeveer 3% van de totale energievraag.

Het overgrote deel van het dakoppervlak blijft momenteel echter nog onbenut. Door alle dakoppervlak in de gemeente te benutten zou ongeveer 20% van de totale energievraag duurzaam opgewekt kunnen worden. Niet alle daken hebben voldoende draagkracht en niet elke gebouwbezitter zal zijn dak maximaal benutten voor energieopwekking. Maar een toename van 7% is haalbaar, en als gemeente zetten we ons hiervoor in. Te beginnen bij ons eigen vastgoed: wij installeren zonnepanelen op al onze daken, ofwel door zelf te investeren in zonnepanelen, ofwel door energiecoöperatie Stroom van Hier ruimte op daken te bieden ten behoeve van coöperatieve energieprojecten.

4. In 2026 hanteren we de R-ladder van het Rijksbrede Programma Circulaire Economie in onze inkoop van leveringen en werken.

Grondstoffengebruik

Met een eenzijdige focus op energiebesparing en -opwekking gaan we voorbij aan een belangrijk aspect van de energietransitie: grondstoffengebruik. Een groot deel van de wereldwijde CO₂-uitstoot is afkomstig van de productie en verwerking van grondstoffen. Maar ook afname van biodiversiteit en waterschaarste zijn grotendeels het gevolg van intensief grondstoffengebruik. In een circulaire economie zijn vrijwel alleen herbruikbare primaire, secundaire en duurzame biogrondstoffen in omloop. Producten worden binnen een gesloten kringloop geproduceerd en geconsumeerd, waardoor de waarde van materialen en producten zo lang mogelijk behouden blijft.

Regulering

In navolging van de landelijke en Europese ambitie 'volledig circulair in 2050' krijgen producenten, bouwers, consumenten en afvalverwerkers te maken met een toenemend aantal regels en regelingen die het circulair gebruik van grondstoffen moeten stimuleren. Ook voor gemeenten is een belangrijke rol weggelegd. Door in te kopen met aandacht voor circulair grondstoffengebruik en circulaire ontwikkelingen in de gemeente te stimuleren, zetten we ondernemers aan tot innovatie en geven we inwoners het goede voorbeeld.

Monitoring

Er zijn meerdere indicatoren waarmee de mate van circulariteit gemeten kan worden. Het in kaart brengen van materiaalgebruik bij nieuwbouw, civiele werken en de inkoop van producten is echter complex en tijdrovend. Monitoring op een meetbare ambitie ('x % reductie in ...') zou een onevenredig beslag leggen op de beschikbare ambtelijke capaciteit. Wij hebben er dan ook voor gekozen om de komende jaren in te zetten op 'zachte' ambities op het gebied van circulair inkopen. Door bij de inkoop van leveringen en werken kritisch te kijken naar de noodzaak nieuwe producten aan te schaffen en altijd eerst te onderzoeken of er een duurzamer alternatief verkrijgbaar is – mits betaalbaar – zetten we als gemeente een eerste stap in de richting van circulair inkopen.

R-ladder

Landelijke doelstelling is 50% minder gebruik van 'primaire abiotische grondstoffen' (metalen en minerale en fossiele grondstoffen) in 2030. Om dit te bereiken hanteert het Rijk onder andere de R-ladder. Hoe hoger op de ladder, hoe groter de mate van circulariteit:

1. Refuse – zie af van aankoop van producten die niet nodig zijn, intensiveer productgebruik
2. Reduce – verminder grondstoffengebruik bij de productie en maak efficiënter gebruik van producten
3. Reuse – hergebruik door andere gebruiker
4. Repair/refurbish – knap oude producten op of verwerk onderdelen in nieuwe producten
5. Recycle – verwerk materialen tot grondstoffen voor nieuwe producten
6. Recover – verbrand oude producten en materialen en gebruik de vrijkomende energie.

5. In 2026 geven we in ons gemeentelijk grondbeleid voorkeur aan projecten die zich onderscheiden in biobased of circulair materiaalgebruik.

Regulering bouw

Door de wettelijke eisen aan nieuwbouw steeds verder te aan te scherpen stuurt de rijksoverheid de bouw steeds meer richting circulair materiaalgebruik. Zo wordt de Milieuprestatie Gebouwen (MPG) van 2021 tot 2030 stapsgewijs gehalveerd. Als gemeente hebben wij de taak hierop te handhaven. Naast wettelijke eisen, vastgelegd in het Bouwbesluit, kunnen ontwikkelaars en aannemers gebruik maken van fiscale en stimuleringsregelingen.

Om als organisatie het goede voorbeeld te geven, bekend te raken met circulair aanbesteden en bedrijven in de regio aan te zetten tot circulair ondernemen, geven we bij de uitgifte van eigen

gronden voorrang aan initiatiefnemers die aantoonbaar en onderscheidend circulair ondernemen en bouwen.